

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра історії та культури української мови

УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»
спеціальності 014 «Середня освіта (Хімія)»
освітньо-професійної програми «Середня освіта. Хімія»
денної форми навчання

Луцьк – 2021

Силабус навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» підготовки бакалавра для студентів *галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 «Середня освіта (Хімія)», освітньо-професійної програми «Середня освіта. Хімія».*

Розробник: Омельковець Р.С., кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії та культури української мови

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри історії та культури української мови

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри:

(Богдан С.К.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка, 014 «Середня освіта (Хімія)», «Середня освіта. Хімія», бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 1
		Лекції ____ год.
		Практичні (семінарські) 42 год.
		Самостійна робота 70 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Консультації 8 год.
	Форма контролю: екзамен	

II. Інформація про викладача

Омельковець Руслана Степанівна

Кандидат філологічних наук

Доцент

Доцент кафедри історії та культури української мови

Контактна інформація +380661762112, omelkovets.ruslana@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Комунікація зі студентами: електронною поштою; через Viber; через форум для спілкування електронного освітнього ресурсу «Українська мова за професійним спрямуванням» (<http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=621>), реєстрація на який відбувається на початку вивчення курсу; на заняттях згідно з розкладом та за графіком консультацій.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Курс «Українська мова за професійним спрямуванням» є важливим навчальним компонентом у підготовці фахівців різних спеціальностей. Він має на меті ознайомити студентів із особливостями комунікації в діловій та науковій сферах. Курс покликаний забезпечити оволодіння всіма стильовими тонкощами української мови та сформувати вміння послуговуватися ними в діловій сфері, дає змогу опанувати прийомами та практичними навичками укладання конкретних документів, дає можливість засвоїти державну мову на рівні вільного володіння в офіційному спілкуванні, формувати особистість,

зокрема її фахові мовленнєві уміння, виховувати національно свідомих громадян України.

2. Пререквізити

Попередньо студент повинен прослухати шкільний курс із української мови.

Постреквізити

Знання, уміння і навички, що здобуваються в процесі вивчення української мови за професійним спрямуванням можуть бути використані під час вивчення ряду дисциплін, передбачених навчальними планами підготовки бакалавра вищеназваних спеціальностей.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є формування комунікативної компетентності студентів, вироблення навичок оптимальної мовної поведінки у професійній сфері, сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є формування у студентів чіткого і правильного розуміння ролі державної мови у професійній діяльності, забезпечення досконалого володіння нормами сучасної української літературної мови (орфоепічними, лексичними, орфографічними, морфологічними, словотвірними, синтаксичними, пунктуаційними, стилістичними) та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення, формування у студентів навичок роботи з Українським правописом, лінгвістичними словниками, довідниками; вироблення навичок самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; розвиток творчого мислення студентів; формування навичок оперування фаховою термінологією, редагування, коригування та перекладу наукових текстів.

4. Результати навчання (компетентності)

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України/

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ФК 1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль та оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.

ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів пробудження внутрішніх мотивів дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК 7. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.

ФК 8. Здатність користуватися символікою і сучасною хімічною термінологією.

ФК 17. Здатність соціально, відповідально та свідомо мотивувати людей, рухатися до спільної мети.

ПРН 5. Оперує базовими категоріями та поняттями спеціальності;

ПРН 9. Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в діяльності сучасними етичними нормами, принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

ПРН 11. Усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

ПРН 12. Використовує інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності; застосовує міжнародні та національні стандарти і практики в професійній діяльності.

ПРН 13. Знає хімічну термінологію та сучасну номенклатуру.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1 Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного спілкування						
Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування	9	-	2	5	2	4
Тема 2. Основи культури української мови	11	-	6	5	-	3
Тема 3. Стилі сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні	9	-	4	5	-	3
Разом за змістовим модулем 1	29	-	12	15	2	10
Змістовий модуль 2. Професійна комунікація						
Тема 4. Спілкування як інструмент професійної діяльності	7	-	2	5	-	2
Тема 5. Риторика і мистецтво презентації	8	-	3	5	-	2
Тема 6. Культура усного фахового спілкування	7	-	2	5	-	2

Тема 7. Колективного професійних проблем Форми обговорення	10	-	3	5	2	2
Разом за змістовим модулем 2	32	-	10	20	2	8
Змістовий модуль 3. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Наукова комунікація як складова фахової діяльності						
Тема 8. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації	11	-	4	5	2	4
Тема 9. Документація з кадрово-контрактних питань	7	-	2	5	-	3
Тема 10. Довідково-інформаційні документи	7	-	2	5	-	3
Тема 11. Етикет службового листування	7	-	2	5	-	3
Тема 12. Українська термінологія у професійному спілкуванні	8	-	1	5	2	3
Тема 13. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні	13	-	8	5	-	3
Тема 14. Проблеми перекладу і редагування наукових текстів	6	-	1	5	-	3
Разом за змістовим модулем 3	59	-	20	35	4	22
Усього годин / балів	120	-	42	70	8	40
Види підсумкових робіт:						
Модульна контрольна робота						-
ІНДЗ						-
Форма підсумкового контролю: екзамен						60
Всього годин / балів	120	-	42	70	8	100

6. Завдання для самостійного опрацювання

1. Тенденції розвитку української мови на сучасному етапі.
2. Засоби забезпечення статусу престижу української мови: історичний досвід.
3. Комунікативні ознаки культури української мови. Мовні норми.
4. Труднощі української словозміни та словопоєднання.
5. Соціопсихолінгвістичний аспект культури мови.
6. Гендерні аспекти спілкування.
7. Невербальні засоби спілкування.
8. Мовні засоби переконання.
9. Мовленнєві, стилістичні, композиційні і комунікативні принципи презентації.
10. Дискусія, полеміка, диспут як різновид суперечки.

11. Особливості текстів кадрово-контрактних документів.
12. Термінологія обраного фаху.
13. Становлення і розвиток наукового стилю.
14. Анотування і реферування наукових праць.
15. Науковий етикет. Наукова дискусія та її правила.
16. Калькування елементів близькоспоріднених мов. Переклад термінів.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Курс організований у вигляді практичних занять та консультацій і спрямований на опанування теоретичних основ української мови за професійним спрямуванням і формування навичок, необхідних у майбутній професійній діяльності. Студенти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття відповідно до розкладу. Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>. Готуватися до практичних занять та контрольних робіт потрібно за посібником: *Омельковець Р.С. Українська мова за професійним спрямуванням: Матеріали до вивчення курсу. 3-тє вид., переробл. та доповн. Луцьк : П.П. Іванюк В.П., 2019. 150 с., електронним освітнім ресурсом: Омельковець Р.С. Українська мова за професійним спрямуванням. Електронний освітній ресурс. Рекомендовано науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету, (протокол № 8 від 17 квітня 2019 р.). URL: <http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=621> (дата звернення: 25.05.2021) та джерелами, рекомендованими до кожного заняття.*

Усі завдання належить виконувати у визначений викладачем час. Письмові – оформляти відповідно до вимог щодо такого виду робіт.

Консультації в позааудиторний час відбуваються щовівторка (15:00–16:00, корп. С).

Студент може відпрацювати пропущені заняття:

- 1) під час проведення консультацій викладачем;
- 2) самостійно, використовуючи електронний освітній ресурс «Українська мова за професійним спрямуванням» (<http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=621>);
- 3) консультуючись із викладачем онлайн.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою і складається із суми балів за поточний контроль знань (максимум 40 балів) і балів за підсумковий контроль – іспит (60 балів). Поточне оцінювання відбувається на кожному практичному занятті (максимум 2 бали).

Політика щодо академічної доброчесності. Рекомендовано уникати копіювання чужих думок, ідей та напрацювань без покликань на автора, джерело; під час виконання завдань не привласнювати результати інтелектуальної діяльності інших осіб. Заохочуються власні пошуки, творчі й дослідницькі підходи до роботи.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Виконання усіх форм робіт, які підлягають оцінюванню, відбувається в строго визначені розкладом

терміни. Пропущення з поважних причин теми чи заняття можуть бути відпрацьовані під час консультацій. Терміни підсумкового контролю, ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Екзамен проводиться у вигляді тестування. Тестова база включає теоретичні та практичні задачі, що охоплюють усі теми програми і налічує 900 завдань, які рівномірно охоплюють усі теми курсу.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всівидинавчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

(для роботи онлайн із вказаними та іншими посібниками й інтернет-ресурсами перейдіть на електронний освітній ресурс «Українська мова за професійним спрямуванням» (<http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=621>))

Основна

1. Загнітко А.П., Данилюк І. Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк: БАО, 2017. 480 с.
2. Зубков М. Норми й культура української мови фахової спрямованості за оновленим правописом. Київ : Арій, 2020. 608 с.
3. Кацавець Р.С. Українська мова: усна і писемна (ділове спрямування). Навчальний посібник. Київ : Алерта, 2020. 264 с.
4. Новий український правопис. Київ : ТОВ «Центр учбової літератури», 2019. 282 с.
5. Омельковець Р.С. Українська мова за професійним спрямуванням : Матеріали до вивчення курсу. 3-тє вид., переробл. та доповн. Луцьк : П.П. Іванюк В.П., 2019. 150 с.
6. Українська мова (за професійним спрямуванням): зб. тестових завдань для студентів вищих навчальних закладів / С. К. Богдан (відп. ред.), Л.В. Голоюх, І. П. Левчук [та ін.]. 5-тє вид., переробл. та доповн. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. 204 с.
7. Шевчук С., Клименко І. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-тє вид., виправ. і доповнен. Київ : Алерта, 2019. 640 с.

Додаткова

1. Азарова Л.Є., Стадній А.С., Радомська Л.А. «Українська мова (за професійним спрямуванням) у таблицях і схемах» для студентів І курсу: навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2018. 176 с.
2. Береза Т. Слова, що нас збагачують: словник вишуканої української мови. Львів : Апріорі, 2016. 384 с.
3. Гапонова Л.Є., Чумакова Г.А. Наукова комунікація як складова фахової діяльності: навч. посіб. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2016. 52 с.
4. Голоскевич Г. Правописний словник. Львів : Апріорі, 2020. 648 с.
5. Кизилова В.В. Риторика з основами культури й техніки мовлення: навч. посіб. для студ. закл. вищої освіти. Старобільськ : Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2018. 114 с.
6. Кисіль Г.Г., Черногуз О.Ф. Українська мова: культура мовлення медика: навч. посіб. Київ : ВСВ «Медицина», 2018. 464 с.
7. Козаченко Г.В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник . 2-ге вид., випр. Київ : ВСВ Медицина, 2017. 334 с.
8. Колоїз Ж.В., Березовська-Савчук Н.А. Українська мова професійного спілкування в аспекті теорії стилів та культури мовлення : практикум / за ред. проф. Колоїз Ж.В. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С.В., 2019. 131 с.
9. Савченко Л. Розмовляй українською правильно. Харків : Фоліо, 2018. 192 с.
10. Терлак З. Пунктуаційний словник-довідник. Львів : Апріорі, 2019. 396 с.
11. Українська мова (за професійним спрямуванням) : підруч. для студ. вищих навч. закл. : у 2-х ч. Ч. 1 : Нормативність як основа літературної мови / О.С. Черемська, В.Г. Сухенко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 226 с.
12. Яворський А.Ю. Лінгвістичні та логічні засади редагування : збірник завдань і вправ. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 168 с.